این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید
www.asemankafinet.ir.

عنوان :

چگونه توانستم روحیه همکاری را بین دانش آموزان کلاس سوم در درس علوم تقویت کنم .

اقدام پژوه :

پست سازمانی :

دوره تحصیلی :

سمت فعلی :

www.asemankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asemankafinet.ir.

تقدیر و سپاس

با تقدیر و تشکر از مدیریت محترم..... و سایر همکارانی که مرا با نظرات خود در این پژوهش یاری نمودند.

www.asemankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asemankafinet.ir.

فهرست مطالب

عنوان.....صفحه

چکیده ۱

نکات کلیدی :..... ۱

مقدمه:..... ۲

اهمیت موضوع : ۴

توصیف وضعیت موجود و تشخیص مساله:..... ۵

اهداف پژوهش :.....۶

هدف اصلی :.....۶

اهداف جزئی :.....۶

سوالات پژوهش : ۶

گردآوری اطلاعات (شواهد):..... ۷

الف – مشاهده :..... ۷

ب- گرفتن آزمون عملکردی :..... ۸

نمودار نمرات دانش آموزان : ۹

ج – مصاحبه با مربی پرورشی :..... ۹

د – پرسشنامه به دانش آموازن ۹

د) مطالعات کتابخانه ای و پیشینه پژوهش ۱۰

-روش تدریس به شیوه بحث گروهی:.....۱۲

روش تدریس مشارکتی و روشهای اجرای آن:.....۱۳

www.asemankafinet.ir

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asemankafinet.ir.

تجزیه تحلیل و تفسیر داده ها: ۱۵

انتخاب راه جدید به صورت موقت: ۱۶

اجرای طرح راه جدید و نظارت بر آن: ۱۶

روش تدریس بحث گروهی ۱۶

مرحله اول: آمادگی و برنامه ریزی ۱۶

۱ -انتخاب موضوع: ۱۶

۲ -فراهم کردن زمینه های مشترک: ۱۷

۳ -تعیین نحوه آرایش شبکه های ارتباطی: ۱۷

مرحله دوم: روش اجرای بحث گروهی ۱۷

۱ -وظایف معلم در روش بحث گروهی ۱۷

۲ -وظایف شاگردان در جریان بحث گروه ۱۷

استفاده از روش تدریس مشارکتی : ۱۷

مراحل اجرای تدریس مشارکتی: ۱۸

گرد آوری اطلاعات شواهد (۲): ۱۸

الف – مشاهده : ۱۹

ب- گرفتن آزمون عملکردی : ۲۰

نمودار نمرات بعد از اجرای طرح : ۲۰

ج – مصاحبه با مربی پرورشی بعد اجرای طرح : ۲۰

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن: ۲۱

مزایای اجرای طرح : ۲۱

نتیجه گیری: ۲۲

محدودیت ها : ۲۳

نتیجه گیری ۲۳

این فایل فقط برای مشاهده می باشد . برای خرید فایل ورد و قابل ویرایش این اقدام پژوهی با قیمت فقط سه هزار تومان به سایت علمی و پژوهشی آسمان مراجعه کنید

www.asemankafinet.ir.

پیشنهادها: ۲۴

فهرست منابع: ۲۵

www.asemankafinet.ir

چکیده

امروز می بینیم که بیشتر فعالیت های یادگیری از طریق همیاری ترغیب می شود. زمینه ی دانشی و عاطفی و اجتماعی به هم پیوند می خورند و جنبه های گوناگون شخصیت فراگیرندگان مورد تایید قرار می گیرند.

آشکار است که دانش آموزان بدون مشارکت و فعالیت نمی توانند در جریان فرایند یادگیری قرار بگیرند و بهره ای از آموزش نمی برند.در مدتی که از سال تحصیلی می گذشت مشاهده می کردم که دانش آموزانم در کلاس درس علوم مشارکتی از خودشان نشان نمی دادند.آنها به تنهایی هرکدام تکالیف خود را انجام می دادند . بنابراین به عنوان یک معلم تصمیم گرفتم تا شیوه هایی را در مدرسه به کار گیرم تا از طریق آن بتوانم روحیه همکاری را بین دانش آموزان در سرکلاس درس علوم افزایش دهم . پس از مطالعه و بررسی اسناد و مدارک موجود و گردآوری اطلاعات از دانش آموزان و همکاران بر آن شدم تا با استفاده از روشهای تدریس گروهی و مشارکتی روحیه همکاری آنها را برای یادگیری بیشتر افزایش دهم . با اجرای این طرح و نتایج حاصل از ارزشیابی اقدام جدید و تعیین اعتبار آن روند خوبی در مشارکت و فعالیت دانش آموزان در درس علوم و در نتیجه افزایش روحیه همکاری در آنها و یادگیری بیشتر مشاهده کردم .

نکات کلیدی :

دانش آموزان – روحیه همکاری - راهکارها

www.asemankafinet.ir

مقدمه:

یادگیری یک فرایند اجتماعی است و فعالیت های یادگیری برای رسیدن به مرحله تولید اندیشه و اطلاعات حیاتی است. این فکر راژان پیاژه، که از محققان پیشگام در زمینه تعیین تحول فکر به شمار می رود، تایید می کند .

پیاژه نشان داده است که بیشتر آموخته های مهم ما حاصل تعامل با دیگران است. اگر دانش آموزان در مورد یک کتاب، یک تکلیف و یا یک مسئله فقط نظرات، واکنش ها و پرسش های خود راداشته باشند، یادگیری آنان به اندازه ی زمانی که به نظرات دیگران نیز دسترسی داشته باشند، پربار نخواهد بود. عمده ترین هدف این روش کوشش برای دستیابی به فعالیت های عالی ذهنی است.

معلمان در مدارس با سه موقعیت آموزشی روبه رو هستند که در بیشتر موارد یکی از آن ها را انتخاب می کنند. ممکن است در هر کلاس معلمان دروس را به نحوی سازماندهی کنند که دانش آموزان وادار شوند برای برنده شدن تلاش کنند. همچنین، آنان به دانش آموزان اجازه می دهند که برابر با میل خود به یادگیری بپردازند و در برخی موارد، معلمان دانش آموزان را به صورت سازماندهی می کنند که در قالب گروه هایی با یاری یک دیگر مطالب درسی را فرا می گیرند. ولی در بیشتر موارد دیده می شود که در کلاس ها دانش آموزبه تنهایی کار می کند. به هر کدام از دانش آموزان گفته می شود که سرت به کار خودت باشد. با بغل دستی صحبت نکن و ..

امروز می بینم که بیشتر فعالیت های یادگیری از طریق همیاری ترغیب می شود زمینه ی دانشی و عاطفی و اجتماعی به هم پیوند می خورند و جنبه های گوناگون شخصیت فراگیرندگان مورد تایید قرار می گیرند. روش های آموزشی فردی و رقابتی در برنامه ی آموزشی جایگاه خاصی دارند ولی باید به وسیله یادگیری مشارکتی متعادل گردند. هر یک از اعضای گروه، نه تنها مسئول یادگیری آن چیزی است که تدریس شده است بلکه مسئول کمک به یادگیری سایر اعضای گروه خود نیز هست تا بدین ترتیب فضای از پیشرفت تحصیلی ایجاد

www.asemankafinet.ir

شود. موفقیت این روش در طول ۵۰ سال، مورد تحقیق و بررسی قرار گرفته و تاثیر البته در زمینه هایی از قبیل بهتر شدن رفتار دانش آموزان و حضور آن ها در مدرسه، افزایش اعتماد به نفس و انگیزه، دوست داشتن مدرسه تحقیقات نشان می دهد که وقتی دو عنصر کلیدی یعنی یعنی اهداف گروهی و مسئولیت فردی با هم مورد استفاده قرار گیرند. نتایج پیشرفت تحصیلی کاملا مثبت و محرز می شود و دانش آموزانی که با هم کار می کنند یک دیگر را دوست خواهند داشت و بیشتر دانش آموزان کلاس که دارای ناتوانایی های یادگیری هستند، در اثر استفاده از این راهبرد با سایر هم کلاسی های خود در کلاس روابط بهتری پیدا می کنند.

به باور ویگو تسکی، فرآیندهای عالی ذهنی در انسان از راه تعامل اجتماعی شکل می گیرد. پیروان نظریه ی سازندگی نیز بر همین باورند، بنابرین مشارکت اجتماعی را یکی از شرایط مهم یادگیری به شمار می روند. طبق این باور، بسیاری از مسائل را که هیچ یادگیرنده ای به تنهایی نمی تواند آن ها را حل کند، از طریق تبادل اندیشه و مشارکت گروهی یادگیرندگان حل می شوند. درگذشته این گونه تصور می شد که کلاس درسی ساکت که دانش آموزان تنها به سخنان معلمان گوش می دهند، بهترین فضا و شرایط رابرای یادگیری دانش آموزن فراهم می آورد .

به منظور داشتن یک کار گروهی موفق مهم ترین عامل، آموزش کار به دانش آموزان می باشد که باید هدف مشترک در کار گروه را بدانند و با تقسیم کار و وظایف اختیارات آشنا شوند. این تغییرات مبنای توسعه فرهنگی،اجتماعی،صنعتی و اقتصادی هر کشور است و در این خصوص بهره وری روشهای نوین تدریس به عنوان فعالیت اصلی فرایند آموزش از توجه خاصی برخوردار است.مطالعه سیر تاریخی موضوع نشان می دهد ، روشهای نوین تدریس در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ایجاد انگیزه و رضایت خاطر پرورش شخصیت و رشد خلاقیت آنان موثر بوده است.وظیفه معلمان در فرایند تدریس تنها انتقال واقعیت های علمی دانش آموزان نیست.بلکه باید موقعیت و شرایط مطلوب یادگیری را فراهم کنند و چگونه اندیشیدن و چگونه یادگیری را به شاگردان

www.asemankafinet.ir

بیاموزند.به قول راسل، تدریس علم باید علم زندگی بدون تعیین و در عین حال بدون شک را برای فرا گیرنده فراهم آورد.(پیریایی،۱۳۸۲،ص ۷۰)

بر این اساس درطرح جدید آموزش علم عقیده بر آن است که هیچ کدام از روشهای قدیمی و جدید بر دیگری برتری ندارد. و ما باید به عنوان معلم ،بسته به توانایی های خود نوع درس کتاب مناسب ترین روش تدریس خود را انتخاب کنیم.بنابراین هر نوع روش تدریس در موقعیتی خاص ممکن است بهره وری بیشتر از سایر روشها داشته باشد و ما را بهتر به سوی هدفمان سوق دهد. پس یادگیری همه روشهای تدریس و اعمال هر کدام در جا و مکان مناسب خود ضروری است.

اهمیت موضوع :

جانسون و همکارانش ادعا می کنند که بهره گیری از روش های یادگیری مشارکتی دست کم دو دشواری ممکن را از بین می برد: افت پیشرفت تحصیلی و افزوده شدن گوشه گیری، از خود بیگانگی، بی هدف و ناراحت بودن در فعالیت های جمعی و این روشی است بر نگرش مثبت به مدرسه می افزاید، سبب بالا رفتن اعتماد به نفس شده و روابط فردی بین دانش آموزان را بهبود می بخشد.

برای گریز از گوشه گیری گروه های یادگیری، الزامی است گروه ها با یکدیگر ارتباط داشته باشند، کارهایشان را به هم نشان دهند و در صورت نیاز از کارهای یک دیگر دیدن کنند و الگو بگیرند.

فعالیت های گروهی باعث می شود که بیش از حد انتظار بیاموزند زیرا یاد دادن به دیگران به فرد کمک می کند تا آموخته های خود را بهتر بفهمد. افراد دارای مسئولیت متقابل نسبت به یک دیگر می شوند و مهارت های اجتماعی به صورت مستقیم آموخته می شود.

یکی از پیامدهای کلیدی فعالیت گروهی بحث گروهی است. حسن این روش آن است که شاگردان در فعالیت یاددهی- یادگیری فعالانه شرکت می کنند و مسئولیت یادگیری را خود برعهده می گیرد. آن ها در جریان بحث

www.asemankafinet.ir

با افراد گروه خود و با گروه های دیگر، یاد می گیرند که چگونه تفکرات و بینش ها و نظرات خود را به دیگران ابراز کنند، چگونه از آن ها دفاع کنند و یا چگونه مودبانه نظرات دیگران را بپذیرند. این روش در امر تقویت توانش ارتباطی دانش آموزان بسیار موثراست.

با توجه به این مطالب ، بنده تصمیم گرفتم برای افزایش یادگیری دانش آموزان در درس علوم ، روحیه همکاری را بین آنها افزایش دهم .

توصیف وضعیت موجود و تشخیص مساله:

اینجانب ..... معلم ..... هستم و بیش از ۱۸ سال سابقه تدریس دارم. در سال تحصیلی ..... به عنوان آموزگار پایه سوم ابتدایی مشغول به تدریس بودم .

معرفی مدرسه :

مدرسه شامل ۱۲ کلاس از هر پایه دو کلاس ودر دو طبقه است که کلاس های اول ودوم ویک کلاس پنجم ودفاتر مدیر وهمکاران ودفتر معاون آموزشی وپرورشی ودفتر معاون اجرایی وآبدار خانه در طبقه پایین وکلاس های سوم وچهارم ویک پنجم وششم ها ویک انبار در طبقه بالا قرار دارد . همچنین مدرسه دارای یک سرایداری وبوفه وانبار ومحوطه ای در پشت ساختمان ویژه بازیافتی ها ست ودر قسمت دیگرنماز خانه و سرویس های بهداشتی دانش آموزان وهمکاران قرار دارد .

مشکلی که از همان ابتدایی سال تحصیلی توجه مرا به خود جلب کرد ، عدم مشارکت فعال دانش آموزان در یادگیری درس علوم سوم بود .

آنها کمتر در بحث های کلاسی که مطرح می کردم شرکت می کردند . همدیگر را هنگام صحبت مسخره می کردند .

www.asemankafinet.ir

به کارهای گروهی اهمیت نمی دادند .دانش آموزان قوی تر ، دانش آموزان ضعیف تر را راهنمایی نمی کردند. در مجموع حس مشارکت پذیری و روحیه همکاری بین آنها بسیار پائین بود .

با مشاهده این مشکلات تصمیم گرفتم با جمع آوری اطلاعات و تجزیه تحلیل آن با ارائه راهکارهایی روحیه همکاری را بین دانش آموزان کلاس افزایش دهم .

اهداف پژوهش :

هدف اصلی :

تقویت روحیه همکاری بین دانش آموزان و افزایش مشارکت فعال آنها در تدریس

اهداف جزئی :

۱ – افزایش توجه دانش آموزان به درس علوم تجربی

۲ – استفاده از روش های فعال تدریس برای مشارکت بیشتر دانش آموزان در روند تدریس و افزایش یادگیری

۳ – تقویت روحیه کار تیمی در دانش آموزان

۴ – حل مشکل انزوا و خجالتی بودن بعضی از دانش آموزان در کلاس و شرکت آنها در بحث گروهی

سوالات پژوهش :

۱- چه عواملی باعث بی توجهی دانش آموزان به درس علوم می شود؟

۲- به عنوان یک معلم چگونه می توانم این مشکل را برطرف کنم؟

۳- چگونه می توانم مشارکت و فعالیت دانش آموزان را نسبت به درس علوم بالا ببرم؟

www.asemankafinet.ir

۴- چگونه می توانم با استفاده از روشهای نوین تدریس ،موجب تغییر رفتار و نگرش مثبت دانش آموزان به درس علوم شوم؟

۵- چگونه می توانم روحیه همکاری و کار تیمی را در دانش آموزان افزایش دهم .

۶- چگونه می توانم دانش آموزان خجالتی و گوشه گیر را در بحث های گروهی شرکت دهم .

گردآوری اطلاعات (شواهد):

برای اینکه راجع به مشکل اطلاعاتی کسب نمایم ، ابتدا به جمع آوری مطالب و مشاهدات خود در این مورد پرداختم :

الف – مشاهده :

ابتدا به مشاهده رفتارهای دانش آموزان در کلاس پرداختم :

مشکل	شرکت نکردن در بحث ها	مسخره کردن	خجالتی بودن	همکاری نکردن	روابط اجتماعی نامناسب
تعداد دانش آموزان درگیر مشکل	۱۵	۱۰	۱۲	۲۰	۱۵

نمودار مشکلات دانش آموزان در کلاس درس علوم تجربی :

www.asemankafinet.ir

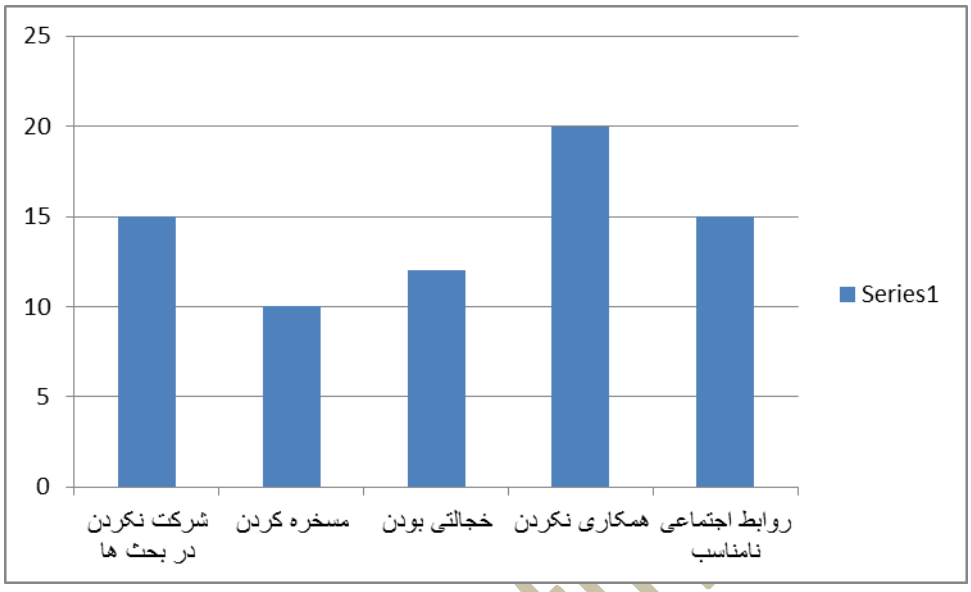

با بررسی جدول و نمودار کاملا متوجه می شویم که بیشتر دانش آموزان مشارکتی در تدریس و یادگیری در علوم ندارند و روحیه همکاری آنها باهم بسیار پائین است .

ب- گرفتن آزمون عملکردی :

بعد از چند جلسه تدریس آزمونی از دانش آموزان گرفتم و نمرات زیر را در جدول یاداشت نمودم :

شماره دانش آموز	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
نمره	۱۰	۱۱	۹	۸	۱۳	۱۵	۱۰	۷	۴
شماره دانش آموز	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
نمره	۸	۹	۶	۸	۷	۳	۵	۴	۸
شماره دانش آموز	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
نمره	۹	۴	۱۵	۱۶	۵	۵	۶	۸	۹

www.asmankafi.ir

نمودار نمرات دانش آموزان :

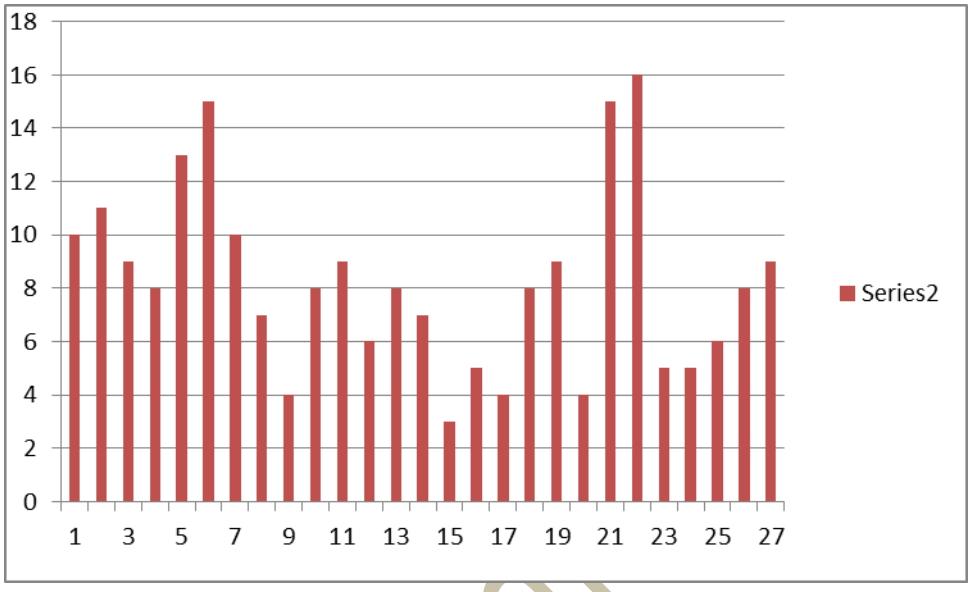

با تجزیه و تحلیل نمودار و جدول نمرات دریافتم که میانگین نمرات دانش آموزان ۸ می باشد که نشان می داد روند یادگیری در دانش آموزان بسیار ضعیف می باشد.

ج – مصاحبه با مربی پرورشی :

در مصاحبه ای که با مربی پرورشی مدرسه داشتم ، او بیان داشت که این دانش آموزان در فعالیت های اجتماعی و پرورشی مدرسه نیز مشارکت ندارند . و کارهایی که به آنها می سپارم را نمی توانند بصورت گروهی انجام دهند.

د – پرسشنامه به دانش آموازن

برای جمع آوری داده های بیشتر پرسشنامه ای تهیه کرده و در اختیار دانش آموزان قرار دادم . سوالات پرسشنامه به شرح زیر می باشد :

۱ – آیا به درس علوم تجربی علاقمند هستید ؟

بله ◯ خیر◯

۲ – آیا از روش تدریس معلم راضی هستید ؟

www.asemankar

بله ◯ خیر◯

۳ – آیا از دوست دارید با سایر همکلاسی ها بحث کنید ؟

بله ◯ خیر◯

۳ – آیا از دوست دارید با سایر همکلاسی همکاری کنید ؟

بله ◯ خیر◯

۳ – آیا از اینکه سوال کنید خجالت می کشید ؟

بله ◯ خیر◯

با تجزیه و تحلیل پرسشنامه به این نتیجه رسیدم که دانش آموزان از اینکه سوال بپرسند و مورد تمسخر دیگران قرار بگیرند خجالت می کشند .از روش تدریس معلم راضی نیستند . و دوست ندارند به سایر همکلاسی ها ، همکاری کنند .

د) مطالعات کتابخانه ای و پیشینه پژوهش

یکی از بارزترین برنامه هایی که در کشور ما در چند سال اخیر مورد توجه قرار گرفت تغییر کتابهای درس علوم دوره ابتدایی بود . به دنبال عوض شدن کتاب علوم دوره ابتدایی، روش تدریس و ارزشیابی این درس هم تحت تاثیر قرار گرفت.در روش تدریس علوم معلمان به جای اینکه فراگیران را در مقابل دانسته ها و واقعیتهای علمی قرار دهند برای آنها شرایط اندیشیدن را فراهم می کنند.و روش آموختن را به آنها می آموزند.آموختن علوم به عنوان محتوایی از دانش حاضر یکی از راههای آموزش و پرورش برای رسیدن به اهداف اختصاصی است.

در قرن ۲۱ دنیا با تحولات علمی شگفت انگیز و مسائل متعدد، تمام جوامع آموزشی را با سوالات اساسی در زمینه آموزش و پرورش کودکان روبرو کرده است. و آن اینکه به کودک امروز چه و چگونه آموزش داده شود که آنان را برای رویارویی با دنیای غیر قابل پیش بینی فردا آماده شوند . در برنامه ی آموزش علوم هدف آموزش بر

www.asemankafinet.ir

این فرض استوار است که کودک بتواند به اطلاعات معتبری دست یابد که در زندگی ، مخاطره آمیز دنیای آینده تمامی دانش نحوه زندگی ،قدرت و منافع خود را در بوته آزمایش قرار دهد.

در تحقیقی که به عنوان رابطه ویژگیهای خانواده با افت تحصیلی دانش آموزان صورت گرفته بود نشان می داد که عواملی نظیر نا متناسب بودن هدف و محتوای برنامه با نیازها و استعدادها و علایق دانش آموزان ، نامتناسب بودن روشها و امکانات آموزش و پرورش با برنامه ، نامتناسب بودن معلمان از نظر صلاحیت و شایستگی ها با برنامه ها در افت تحصیلی و کم فعال بودن دانش آموزان موثرند. (علیپور، ۱۳۷۴،ص۷۵)

کمرویی از جمله پدیده هایی است که در هر جامعه ای در بین افراد به چشم می خورد و معمولا میزان قابل توجهی از کودکان ، کودکانان و بزرگسالان را به رغم میل خویش ، ناخواسته خودشان را در حصاری از کمرویی محبوس می کند و به همین دلیل قادر به شکوفا کردن استعدادها و خلاقیت های خویش و سود بردن از ظرفیت و قابلیت های ارزشمند خویش نیستند (کامر، ۱۳۸۳) . کمرویی فرد را در جامعه با مشکلات زیادی روبرو می کند اعم از عدم توانایی ایجاد رابطه با دیگران و به تبع آن سبب اضطراب وجودی می شود اضطراب احساس رنج آوری است که با یک موقعیت ضربه آمیز کنونی یا با انتظار خطری که به شیء نامعین وابسته است. به عبارت دیگر، اضطراب مستلزم مفهوم ناایمنی یا تهدیدی است که فرد منبع آن را به روشنی درک نمی کند.این حالت وقتی که به صورت مزمن و مداوم درمی آید، به حد اضطراب مرضی می رسد که خود، منبع سازش نایافتگی ، شکست، استیصال گسترده و محرومیت از آرامش، آسودگی و امکانات زندگی می شود. در این میان، افرادی هستند که از نوعی از آن رنج می برند، که به عقیدهٔ گود از ناامیدی، خودبیگانگی، احساس پوچی و بی معنایی نشأت « اضطراب وجودی » اضطراب به نام می گیرد. جیمز بوگنتال، به همراه سایر پژوهشگران وجودگرا معتقد است که انسان ها می توانند برای اضطراب وجودی آمادگی های قبلی داشته باشند؛ آمادگی هایی که در طول سال ها، حتی در طول زندگی، به حالت پنهان باقی می ماند و تنها بر اثر استرس های استثنایی تجلی می کنند(گنجی ، ۱۳۸۸) . غریب رضا یزدی در سال (۱۳۸۰)

www.asemankafinet.ir

در سال ۱۹۳۲ م نتیجه تحقیقی که در دانشگاه کلمبیا برای مقایسه میزان توانایی فرد و گروه در حل مشکلات به عمل آمده بود، منتشر گردید. در این تحقیق، مسائلی را برای پیدا کردن راه‌حل به افراد و گروه‌های چهار نفره ارائه کرده بودند. نتیجه حاصل از این تحقیق، چنین بود:

الف. راه‌حل‌های درست، بیشتر از جانب گروه‌ها بود تا افراد.

ب. به نظر می‌رسید که این امر به این علت است که ردّ پیشنهادات نادرست و توجه به اشتباهات، در گروه‌ها زیادتر بود تا در افراد.

ج. در این گروه‌ها (چهار نفره) نادرستی راه‌های پیشنهاد شده بیشتر توسط کسانی غیر از خود پیشنهاددهنده اظهار می‌گردید.

د. اعضای گروه برای حل مشکلات به اندازه مساوی شرکت و همکاری نمی‌کردند؛ یعنی بعضی با انگیزه بیشتر و برخی با رغبت کمتری برای حل مشکل درگیر بحث می‌شدند.

ه . افراد سریع‌تر از گروه به راه‌های غلط می‌رسیدند.

یافته‌های تحقیق مزبور مؤید فرمایش امیرالمؤمنین علیه‌السلاماست که فرمودند:

«من استقبل وجوه الآراء عرف مواقف الخطاء»؛۱۲ کسی که از اندیشه‌های گوناگون استقبال کند، به موقعیت‌های خطا آگاهی می‌یابد.

-روش تدریس به شیوه بحث گروهی:

روش تدریس به شیوه بحث گروهی ، گفت و گویی سنجیده و منظم در باره ی موضوعی خاص و مورد علاقه ی مشترک شرکت کنندگان در بحث است . در این روش ، دانش آموزان با شرکت فعال در فعالیت های کلامی ابعاد مختلف یک مساله را مورد بحث قرار می دهند و در پایان نسبت به آن شناخت عمیق تری به دست می

www.asemankafinet.ir

آورند. همچنین درک می کنند که دیگران نیز نظریاتی دارند وباید به نظریات آنان احترام گذاشت . استدلال کردن و گوش دادن به حرفهای دیگران را می آموزند و دارای روحیه ی تحمل آرا می گردند. همچنین از طریق بحث گروهی ، روابط گروهی را تمرین می کنند. در این روش ، وظیفه ی اصلی معلم تحلیل و ارزش یابی جریان بحث ، منطق ، سازمان و صحت مطالب گفته شده است . البته او می تواند نقش هدایت کننده ی بحث را داشته باشد و هر جا که بحث به بن بست برسد یا از مسیر اصلی خارج شود ، آن را به مسیر اصلی هدایت کند. هم چنین باید مراقب باشد که افراد بخصوصی ، بحث را به خود اختصاص ندهند .

موضوع هایی که بتوان درباره آن نظرات مختلف و متفاوت ارائه داد. فراگیران درباره موضوع، اطلاعات لازم را داشته باشند یا بتوانند کسب کنند. موضوع موردعلاقه مشترک شرکت کنندگان در بحث باشد .

(در این روش، شاگردان بیش از استفاده از کتاب یا معلم، خود مولف به یافتن نتایج، اصول و راه حلها هستند و این در صورتی است که شاگردان به موضوع علاقه مند باشند)

درباره موضوعاتی که دانش آموزان کمتر به آن علاقه مند هستند معلم باید به نوعی در دانش آموزان ایجاد علاقه کند و در آنها حساسیت بوجود آورد مثلاً با طرح سوال، پخش یک فیلم و...

به عبارت دیگر، اجرای مطلوب روش بحث گروهی تا اندازه زیادی بستگی به شخصیت معلم دارد. معلمی که از این روش استفاده می کند باید قدرت تصمیم گیری داشته باشند. و طوری بحث را هدایت کند که موضوع به بیراهه کشیده نشود.

روش تدریس مشارکتی و روشهای اجرای آن:

تدریس مشارکتی یک راهبرد تدریس در گروه های کوچک است اما هر تدریسی که با استفاده از گروه صورت می گیرد لزوما" نمی تواند تدریس مشارکتی تلقی گردد . زیرا تدریس مشارکتی الزامات و روش های مخصوص

www.asemankafinet.ir

به خود را دارد و تا زمانی که این الزامات در جای خود وبه صورت درست انجام نگیرد نمی توان گفت تدریس مشارکتی صورت پذیرفته است .

وظیفه اصلی معلم ایجاد زمینه ی مشارکت ، همکاری ، و رفاقت گروهی میان دانش آموزان می باشد. کاراو ایجاد رقابت نیست، بلکه ایجاد رفاقت و همکاری و صمیمیت میان آنهاست. فلسفه وجودی تدریس مشارکتی دقیقا" به همین سبب است .اگرچه، به خاطر وجود برخی ویژگی های فردی از جمله ویژگی های هوشی، شخصیتی، زمینه خانوادگی و... رقابت میان دانش آموزان ایجاد خواهد شد. اما وظیفه ما به عنوان یک معلم حرفه ای این نیست که به آن دامن بزنیم . بلکه همان طوری که در قبل آمد معلم باید تمام تلاش خود را معطوف به این هدف نماید، که دانش آموزان موفقیت خود را منوط به موفقیت دیگران بدانند. در واقع به این شعار اعتقاد پیدا کنند که یا ((همگی غرق می شویم و یا همگی نجات پیدا می کنیم)). در این صورت است که دانش آموزان قوی تر، دست دیگردانش آموزان را خواهند گرفت.

لذا اگر به چند تعریف تدریس مشارکتی نظری بیافکنیم این ایده را در همه تعریف های مربوط به تدریس مشارکتی ملاحظه خواهیم کرد. به عنوان مثال؛کرامتی به نقل از گوکال یادگیری مشارکتی را یک شیوه ی آموزشی می داند که درآن دانش آموزان در قالب گروههای کوچک برای رسیدن به یک هدف مشترک با یکدیگر کار می کنند و علاوه بر این که مسئول یادگیری خود هستند، در برابر یادگیری دیگران نیز احساس مسئولیت می کنند.

به اعتقاد کوهن یادگیری مشارکتی به معنای گروه بندی دانش آموزان براساس توانایی های مشابه نیست، بلکه بر عکس هر اندازه نا همگونی اعضای گروه از نظر نژاد ، زبان، فرهنگ، هوش و پیشرفت تحصیلی بیشتر باشد کارایی رویکرد یادگیری مشارکتی بیشتر خواهد بود.

www.asemankafinet.ir

با توجه با تعاریفی که ارائه شد در مجموع می توان به این نتیجه دست یافت که تدریس مشارکتی یک راهبرد توصیه شده برای یادگیری فردی و جمعی است که نه تنها فرد در مقابل یادگیری خود مسئول است بلکه در مقابل یادگیری دیگران نیز مسئول است و معلم می تواند با انعطافی که در ترکیب و اندازه گروه ها بوجود می آورد به یک تدریس اثربخش دست یابد. به طوری که نه تنها دانش آموزان بتوانند با هم کار کنند بلکه یادگیری خود و دیگران را به حداکثر رسانده و از این یادگیری لذت ببرند.

تجزیه تحلیل و تفسیر داده ها:

بعد از جمع آوری مطالب به تجزیه و تحلیل آن پرداختم و مهترین علل مشکلات مربوط به یادگیری درس علوم تجربی و عدم همکاری دانش آموزان باهم را به شرح زیر دریافتم :

۱- عدم استفاده از روش های تدریس گروهی و مشارکتی

۲- جذاب نبودن کلاس های درس برای دانش آموزان

۳- سر و صدای محیط بیرون از کلاس و محیط فیزیکی نامطلوب کلاس

۴- خستگی روزانه و تغذیه نامناسب دانش آموزان

۵- عدم ارائه تکالیف مناسب داخل و خارج کلاس به دانش آموزان

۶- خجالتی بودن

۷- عدم روحیه همکاری

۸-فراموش کردن کتاب درسی علوم

www.asemankafinet.ir

انتخاب راه جدید به صورت موقت:

با توجه به این که نتایج تجزیه تحلیل حاصل از اسناد و مدارک نشان دهنده این واقعیت بود که دانش آموزان در درس علوم مشارکت و فعالیت کمتری دارند و روحیه همکاری و شرکت در یادگیر فعال در آنها کم است . بنابراین با توجه به اینکه مطالعات زیادی درباره روشهای نوین تدریس داشتم تصمیم گرفتم تا با بکارگیری آن در فرایند تدریس از روشهایی استفاده کنم تا حداکثر مشارکت فعالیت و یادگیری دانش آموزان به درس علوم را فراهم آورم. لذا برای بهبود بخشیدن به وضعیت موجود راه حلهای زیررا ارائه کردم:

۱- استفاده از بحث گروهی در تدریس

۲-استفاده از روش تدریس مشارکتی در تدریس

۳- استفاده از منابع دیداری و شنیداری (کامپیوتر)، فیلم های آموزشی و بحث و همکاری در هنگام پخش فیلم.

۴-صمیمیت با دانش آموزان

اجرای طرح راه جدید و نظارت بر آن :

برای اجرای راه حل تصمیم گرفتم از دو روش تدریس بحث گروهی و مشارکتی استفاده نمایم :

روش تدریس بحث گروهی

برای اجرای روش بحث گروهی مراحل زیر را اجرا نمودم :

مرحله اول: آمادگی و برنامه ریزی

۱ -انتخاب موضوع :

موضوعات و عناوین روش بحث گروهی و ارتباط آنها با هدف، را به صورت روشن برای دانش آموزان بیان کردم .

www.asemankafinet.ir

۲ -فراهم کردن زمینه های مشترک :

قبل از شروع بحث گروهی، لازم است سطح اطلاعات شاگردان درباره موضوع را بالا می بردم .در این هنگام از فیلم و رسانه های تصویری استفاده کردم .

۳ -تعیین نحوه آرایش شبکه های ارتباطی :

نیمکت دانش آموزان را به شکلی چیدم که خودم در وسط قرار گرفتم و دانش آموزان در دوربر و تدریس را شروع کردم .

مرحله دوم: روش اجرای بحث گروهی

۱ -وظایف معلم در روش بحث گروهی

الف: فراهم کردن امکانات

ب: شرکت در بحث :

بنده به عنوان معلم در شروع بحث، تحت عنوان مقدمه هدف و ضوابط بحث گروهی را شرح دادم و بعد نقش خود را در جریان بحث تا حد یک شنونده کاهش دادم .

ج: کنترل و هدایت بحث

در جریان بحث ها بنده فقط نقش کنترل و هدایت دانش آموزان را برعهده داشتم .

۲ -وظایف شاگردان در جریان بحث گروه

از شاگردانم خواستم درس مربوط به آن جلسه علوم تجربی را در منزل مطالعه کنند و بعد در کلاس و بحث صحبت نمایند .

استفاده از روش تدریس مشارکتی :

روش بعدی که در تدریس استفاده کردم ، استفاده از روش مشارکتی بود که در زیر به بیان آن می پردازم :

www.asemankafinet.ir

ابتدا به گروه بندی دانش آموزان درگروه های کوچک است پرداختم ، اما آنچه که مهم است این است که در گروه بندی دانش آموزان ، قواعدی را رعایت نمودم .اعضای تشکیل دهنده ی هرگروه از قانون علمی " آستانه تحمل" پیروی می کند. آستانه تحمل کودکان با نوجوانان و بزرگسالان کاملا" متفاوت است. کودکان آستانه تحمل کمتری نسبت به بزرگسالان دارند. زود خسته می شوند، در یک زمان واحد نمی توانند با تعداد بیشتری از افراد رابطه برقرار ساخته و آن را تا مدتی حفظ نمایند . لذا باید در گروه بندی دانش آموزان، این عوامل را مورد توجه قرار داد. یعنی تعداد اعضای هر گروه، رابطه مستقیمی با سن دانش آموزان دارد. هر چه سن دانش آموزان کمتر ، تعداد اعضای گروه نیز کمتر و هرچه سن فراگیران بالاتر ، تعداد اعضای گروه نیز می تواند بیشتر باشد. بهتر است، تعداد اعضای گروه دانش آموزان دوره ی ابتدایی ۲تا ۳ نفر، دانش آموزان دوره راهنمایی ۳ تا ۴ نفر و دانش آموزان دوره های متوسطه و بالاتر ۴ تا ۷ نفرباشد .

بنابراین گروه های سه نفری از دانش آموزان تشکیل دادم .البته در گروه ها بطور مساوی دانش آموزان قوی و ضعیف و متوسط را قرار دادم.

مراحل اجرای تدریس مشارکتی:

۱ -مرحله اول : در این مرحله، معلم ابتدا درس جدید را به طور کامل به دانش آموزان تدریس کردم .

۲ -پس از تشکیل گروه های نا متجانس، به هر گروه یک تمرین ارائه دادم تا حل نمایند .

۳ -دانش آموزان داخل گروه موظف هستند ابتدا خود به تنهایی آن تمرین را حل نموده ، سپس آن را داخل گروه بیاورند.

۴ -گروه ها موظف هستند، آنچه را که به تنهایی انجام داده اند به اعضای گروه خود توضیح دهند. صرف ارائه جواب نباید ملاک عمل قرار گیرد. بلکه فرایند حصول به جواب مد نظر می باشد.

۵ -درمرحله آخر، از نمایندگان گروه ها درخواست کردم تا تمرین خود را پای تابلو نوشته و مراحل انجام آن را به کل کلاس توضیح دهند.

گرد آوری اطلاعات شواهد (۲):

بعد از اجرای راه حل ها به گردآوری اطلاعات برای حصول نتیجه پرداختم :

www.asemankafinet.ir

الف – مشاهده :

ابتدا به رفتارهای آنها بعد اجرای طرح را یادداشت نمودم :

مشکل	شرکت نکردن در بحث ها	مسخره کردن	خجالتی بودن	همکاری نکردن	روابط اجتماعی نامناسب
تعداد دانش آموزان درگیر مشکل	۲	۱	۳	۳	۵

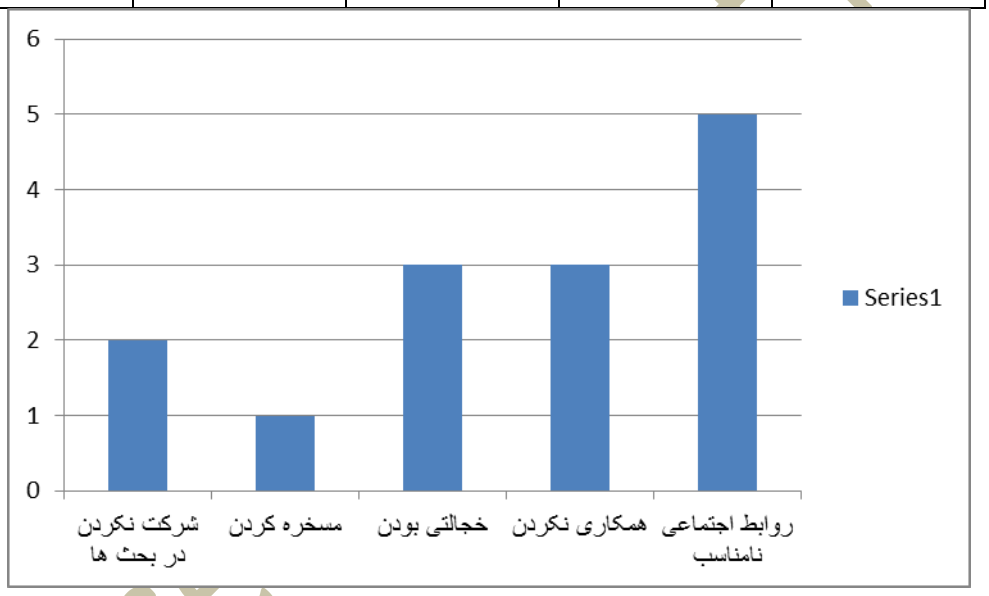

با مقایسه نمودار و جدول مشکلات دانش آموزان در قبل و بعد اجرای طرح دریافتم که بسیاری از رفتارهای اجتماعی دانش آموزان بهبود یافته و در تمامی مباحث بیشتر آنها بدون خجالت شرکت می کنند .

همچنین مشاهده کردم که دانش آموزان در درس ها به هم کمک می کنند و در مباحث کلاس شرکت فعال دارند .

www.ase

ب- گرفتن آزمون عملکردی :

بعد از اجرای طرح یک آزمون از دانش آموزان گرفتم و نمرات آن را در جدول زیر یادداشت نمودم :

شماره دانش آموز	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
نمره	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۹	۲۰	۱۷	۱۴	۱۵
شماره دانش آموز	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
نمره	۱۸	۱۵	۱۷	۱۹	۱۵	۱۴	۱۵	۱۴	۱۸
شماره دانش آموز	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
نمره	۱۹	۱۴	۲۰	۲۰	۱۵	۱۵	۱۶	۱۸	۱۹

نمودار نمرات بعد از اجرای طرح :

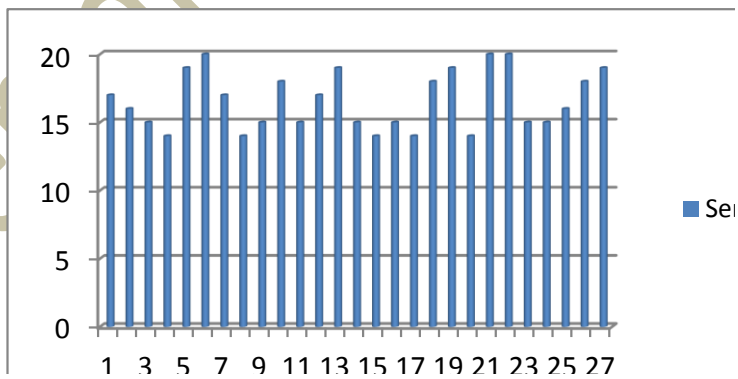

با مقایسه نمرات قبل و بعد از اجرای طرح و میانگین نمرات بدست آمده ۱۶,۶ ، بعد از اجرای طرح نشان از تاثیر روش تدریس مشارکتی و بحث گروهی در نمرات دانش آموزان شده است .

ج – مصاحبه با مربی پرورشی بعد اجرای طرح :

در صحبتی که با مربی پرورشی بعد از اجرای طرح داشتم ، او بیان کرد که دانش آموزان کلاس بنده از نظر شرکت در فعالیت های پرورشی بسیار فعال شده اند و با همکاری هم کارهای مدرسه را به خوبی پیش می برند .

www.aseganka...

با تغییر و تحولی که در شیوه ی تدریس خویش در کلاس انجام دادم ، مشارکت ، فعالیت و یادگیری دانش آموزان را نسبت به درس علوم بالا بردم ، استناد به موارد ذیل گویای این مطلب می باشد.

ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن:

در طی موقعیت هایی که بعد از اقدام در جلسه ی شورای معلمان حضور یافتم و برای همکاران روش های بکار رفته را تشریح می کردم مورد استقبال همکاران قرار می گرفت و اذعان می کردند که با استفاده از این روش ها می توان سطح یادگیری دانش آموزان را بالا برد. سطح روحیه تیمی را در آنها افزایش و آنها را برای زندگی موثر تر اجتماعی آماده نمود.

بررسی نتایج آزمونهای عملکردی و تجزیه و تحلیل آن قبل از اقدام و بعد از آن نشان می داد که سطح یادگیری دانش آموزان و سطح عملکردشان پیشرفت قابل توجهی کرده است.

مزایای اجرای طرح :

- مفهوم مشارکت و تلاش برای شاگردان روشن می شود

-ذهن فراگیران را پویا و فعال می کند

-شاگردان در پایان "به دیدگاه های مشترک مورد توافق می رسند

-معلم نقش راهنما و کنترل کننده را دارد

- علاقه و انگیزه شاگردان افزایش یافته و تدریس کسل کننده نخواهد شد . با مشاهده رفتارها و بحث ها می توان توانایی های شاگردان را سنجید .

-کم رویی و خجالت شاگردان کاهش می یابد.عواطف دوستی شاگردان تقویت یافته وبهتر همدیگر را می شناسند

www.asemankafinet.ir

-تفکر انتقادی د رآنان تقویت می شود همچنین سایر توانایی های شناختی رشد می یابد.

-توانایی سخـن گفتن و مهارت های کلامی و قدرت تـجزیه و تحلیل و تصمیم گیـری پرورش می یابد

- آموزش و یادگیری بر استدلال و توجیه منطقی استوار است .

-ذعزت نفس دانش آموزان افزایش پیدا می کند.

-تمایل دانش آموزان به مدرسه، بیشتر می شود.

-دانش آموزخود را نسبت به سرنوشت خویش و دیگران سهیم می داند .

-استفاده به جا و صحیح از این روش، در دراز مدت ممکن است در زندگی آنها نهادینه شده و تاثیر بسیار شگرف ومثبتی را به دنبال داشته باشد.

-تقویت مهارت های سطح بالای تفکر.

-وضمن اینکه روابط درون گروهی و برون گروهی دانش آموزان افزایش پیدا می کند، مهار تهای تحمل یکدیگر و با هم زیستن را، عملا" تجربه می کنند. در واقع وابستگی گروهی مثبت پیدا می کنند.

محدودیت های اجرای طرح :

نتیجه گیری:

۱- استفاده از روش های نوین تدریس باعث شده بود که دانش آموزان مشارکت و فعالیت بهتری در کلاس درس از خود نشان دهند.

۲-اجرای طرح جدید موجب تغییر رفتار دانش آموزان گردیده بود.

۳- دانش آموزان به موقع در کلاس درس علوم حاضر می شدند و کتا بهایشان را بطور مرتب به کلاس می آوردند.

www.asemankafinet.ir

۴- استفاده از محتوای الکترونیکی و فیلم آموزشی باعث شده بودنسبت به فیلم های مستند علاقمند شوند که این امر باعث افزایش اطلاعات دانش آموزان شده بود.

۵- یادگیری روش حل مسال باعث شده بود که دانش آموزان این روش را در حل مسائل مربوط به ریاضی در زندگی واقعی خویش بکار ببرند.

۶-استفاده از روش گردش علمی باعث شده بود که دانش آموزان نسبت به محیط زندگی خود به عنوان یک آزمایشگاه طبیعی نگاه کنند و به سادگی از آن نگذرند.

استفاده از روش آزمایشگاهی باعث شده بود که دانش آموزان یاد بگیرند برای فهمیدن برخی مسائل تربیتی به درست کردن فرضیه و آزمایش آنها بپردازند.

محدودیت ها :

تعداد زیاد دانش آموزان و امکانات کم

نتیجه گیری

روشهایی که بر کار گروهی تاکید دارند بر مبنای نظریه های ساختار گراها ارائه شده و در غرب بسیار رایج هستند. هدف از به کارگیری این روشها آماده کردن فراگیران برای مسیولیت های مورد نیاز برای زندگی موفق در دنیای واقعی می باشد.

www.asemankafinet.ir

روش بحث گروهی و مشارکتی از جمله مؤثرترین روش‌های یادگیری «یادگیرنده محور» است. این روش ها در ضمن آنکه به کمترین امکانات نیازمند است، در اکثر مقاطع تحصیلی قابل اجراست و عامل خلاقیت، کشف استعدادها، تقویت قدرت رهبری، تقویت توان استدلال و گفت‌وگو، جذابیت یادگیری و مانند آن به شمار می‌رود.

برای اینکه دانش آموزان دارای روحیه همکاری بیشتری شوند باید از این روش ها استفاده کرد تا ضمن تقویت ارتباطات اجتماعی دانش آموزان یادگیری را نیز در آنها افزایش داد.

پیشنهادها:

۱- پیشنهاد می شود در فرایند تدریس از محتوای الکترونیکی و فیلم های آموزشی بیشتر استفاده شود.

۲-از روشهایی استفاده شود که حد اکثر مشارکت دانش آموزان را فراهم آورد.

۳-گروه بندی دانش آموزان در کلاس باعث یادگیر بیشتر آنها و افزایش روحیه تعاملی آنها می شود .

۴-پیشنهاد می شود از روشهایی استفاده شود که دانش آموزان بتوانند یادگیریهای حاصل از این روشها رادر موقعیتهای واقعی زندگی خویش بکار ببرند .

www.asemankafinet.ir

فهرست منابع:

۱-پیریایی ،حسین(۱۳۸۲) روشها و فنون تدریس با تاکید بر دانش آموزمحوری ، تهران ، انتشارات سکوت.

۲-خورشیدی ، عباس (۱۳۸۱)روشها و فنون تدریس،تهران ،انتشارات سیطرون.

۳- شعبانی ، حسن(۱۳۸۵) مهارتهای آموزشی روشها و فنون تدریس، تهران ، انتشارات سمت.

۴-صفوی ، امان الله(۱۳۷۰)کلیات روشها و فنون تدریس، تهران ،انتشارات نشر معاصر.

۵-علیپور، عظیم(۱۳۷۴) ارتباط و و یژگیهای خانوادگی با افت تحصیلی ،اردبیل ،پژوهشکده معلم، گزارش تحقیق.

۶-میرزا محمدی، محمد حسن(۱۳۸۳) کتاب ارشد ،تهران ، انتشارات پوران پژوهش.

www.asemankafinet.ir